

NORGES HØYESTERETT

Den 26. september 2025 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Falkanger, Stenvik og Lund i

HR-2025-1883-U, (sak nr. 25-137197STR-HRET), straffesak, anke over beslutning:

A (advokat Anne Elisabeth Kroken)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Arvid Malde)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens beslutning om ikke å gi samtykke til å fremme en anke etter straffeprosessloven § 321 første ledd.
- (2) A ble 25. november 2024 ilagt et forelegg av Sør-Vest politidistrikt på 7 000 kroner for overtredelse av straffeloven § 188 om uforsiktig omgang med skytevåpen. A vedtok ikke forelegget og ble satt under tiltale, jf. straffeprosessloven § 268.
- (3) Sør-Rogaland tingrett avsa 23. mai 2025 dom med slik domsslutning:
 - «1. A, født 00.00.1980, dømmes for overtredelse av straffeloven § 188 til en bot på 8 000 – åttetusen – kroner, subsidiært 8 – åtte – dagers fengsel.
 2. Til fordel for statskassen inndras en Browning hagle, en Browning rifle, en Walther pistol, en High standard supermatic pistol, ammunisjon til disse våpnene, og en machete.
 3. Han dømmes til å erstatte det offentliges sakskostnader med 2 500 – totusenfemhundre – kroner.»
- (4) A anket tingrettens dom til lagmannsretten.
- (5) Gulating lagmannsrett avsa 4. juli 2025 beslutning med slik slutning:

«Det gis ikke samtykke til at anken fremmes.»
- (6) A har anket til Høyesterett over lagmannsrettens saksbehandling. Det er anført at tingretten har lagt til grunn en uriktig forståelse av straffeloven § 188 ettersom det ikke var ammunisjon

i våpenet under basketaket. Våpenet var derfor ikke egnet til volde fare for andres liv eller helse, og A må derfor frifinnes. Dette forholdet utgjør en «særlig grunn» som gjør at lagmannsretten burde begrunnet hvorfor det ikke ble gitt samtykke til å fremme anken.

- (7) *Påtalemyndigheten* har inngitt merknader. Det anføres at det ikke foreligger forhold i saken som tilsier at beslutningen skulle vært begrunnet.
- (8) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at utvalgets kompetanse er begrenset til å prøve lagmannsrettens saksbehandling, jf. straffeprosessloven § 321 femte ledd. Prøvingen av beslutninger om ikke å samtykke til å fremme anke etter § 321 første ledd omfatter spørsmålet om det var riktig å behandle saken etter første ledd og om avgjørelsen skulle vært begrunnet, jf. fjerde ledd andre punktum. Utvalget kan eventuelt også prøve om kravene til begrunnelsen er oppfylt.
- (9) I saken her er det bare påstått og idømt bot. Anke til lagmannsretten kan da bare fremmes hvis det foreligger særlige grunner, se straffeprosessloven § 321 første ledd. Avgjørelsen skal begrunnes når særlige grunner tilsier det, jf. fjerde ledd andre punktum. Ankeutvalget kan prøve om slik begrunnelse skulle vært gitt, jf. HR-2022-552-U avsnitt 11.
- (10) Om kriteriet «særlige grunner» er det i Rt-2012-1047 avsnitt 12 uttalt:

«Når lagmannsretten samtykker i ankebehandling fordi 'særlige grunner' tilsier det, er det ikke nødvendig å begrunne samtykket. Det er altså i enkelte tilfeller hvor lagmannsretten kommer til at det ikke foreligger 'særlige grunner' og dermed ikke henviser saken til ankebehandling at det må gis en begrunnelse. Dette innebærer at det også for kravet om begrunnelse har betydning når det kan foreligge en 'særlig grunn' til å samtykke i ankebehandling. Om det uttales det i Ot.prp. nr. 78 (1992–1993) side 83 gjennom et sitat fra NOU 1992: 28 side 144:

'Slike særlige grunner kan være at avgjørelsen er særlig tvilsom, at den har betydning utenfor den foreliggende sak, eller at den har særlig store konsekvenser for siktede. Det siste kan f.eks skyldes botens eller inndragningens størrelse, avgjørelsens konsekvenser for domfeltes stilling eller at domfellelsen medfører en særlig belastning, f.eks hvor det er idømt bot for uaktsom tilsidesettelse av sikkerhetsforskrifter i forbindelse med en dødsulykke. Selv om det skulle foreligge slike forhold, vil imidlertid retten kunne nekte samtykke når den finner det klart at anken ikke vil føre frem, slik at den ville ha blitt nektet fremmet i medhold av annet ledd dersom samtykke ikke hadde vært nødvendig.'»

- (11) Tingretten dømte A for overtredelse av straffeloven § 188, som blant annet gjør det straffbart å behandle et skytevåpen «på en uforsiktig måte som er egnet til å volde fare for andres liv eller helse». Tingretten begrunnet dette som følger:

«Ved denne vurderingen har rettens lagt vekt på at selv om ektefellen ikke visste sikkert om haglen var ladd da tiltalte rettet den mot sitt eget hode, og under basketaket, hadde tiltalte funnet frem hagleammunisjon som kunne benyttes. Retten viser også til at tiltalte var beruset da dette fant sted, og til at han vitterlig løsnet et skudd med haglen etter at ektefellen hadde forlatt boligen. Tiltalte har forklart at skuddet ble løsnet ved et uhell i forbindelse med at han sjekket om våpenet var uskadd etter basketaket, men det har etter rettens mening ingen betydning for vurderingen i forhold til straffeloven § 188 om dette skjedde forsettlig eller ved et uhell. Ved å ha løsnet et ukontrollert skudd inne i boligen

har tiltalte, ved sin uforsiktige behandling av våpenet i beruset tilstand, således også voldt fare for de som befant seg i umiddelbar nærhet av boligen.»

- (12) I forsvarers støtteskriv til anken til lagmannsretten gjøres det gjeldende at både A og hans ektefelle har forklart at våpenet var uladd frem til ektefellen forlot huset. Det er også fremhevet at A og et politivitne forklarte at A pekte våpenet opp mot taket da skuddet gikk av.
- (13) Straffeloven § 188 rammer etter ordlyden ikke det forhold at man utsetter eget liv eller egen helse for fare. Dette ble også påpekt av forsvarer i støtteskrivet til lagmannsretten.
- (14) I lagmannsrettens beslutning gjengis forsvarers anførsler. Lagmannsretten kommenterer imidlertid ikke anførslene og gir ikke noen begrunnelse for at anken ikke tillates fremmet. Gitt at straffeloven § 188 bare rammer forhold der andres liv eller helse utsettes for fare, mener ankeutvalget at lagmannsretten burde ha begrunnet hvorfor anken likevel ikke kunne føre frem. Det forelå en særlig grunn som innebar at lagmannsretten hadde plikt til å begrunne avgjørelsen.
- (15) Ankeutvalget er etter dette kommet til at lagmannsrettens beslutning må oppheves.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Are Stenvik
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Christian Lund
(sign.)